

הושענה רבה שמיני עצרת שמחה תורה

הושענות:

אולם כאשר הערבה רוצה להיות לה לעצמה, אזי אין לה זכות קיום וחובטים אותה בקרקע.

בקשה על כבוד שמים בלבד:

ספר "אוצרות התורה" סוכות

הושע נא למענך אלוקיני הושע נא:

שמיני עצרת:

"והיית אך שמח" ריבוי שהוא מיעוט

חז"ל (סוכות מח.) לומדים מהפסוק "והיית אך שמח" (דברים טז, טו), שבא לרבות ליל יום טוב האחרון, שמיני עצרת דחייב בשמחה, וידועה קושיית הגר"א שבכל מקום דורשים מ"אך" מיעוט, וכאן דרושים מ"אך" ריבוי. ומבאר הגר"א: דהנה בחג הסוכות יש כמה מצוות שיש לשוב עליהם: סוכה, לולב, אתרוג הדר ושמחה בית השואבה, וכל אלה העניינים נוהגים רק בשבעת ימי החג, אבל ביום השמיני אין עוד כל אלה, ולא נשאר לבני אדם רק שמחת החג לבדו וזהו "והיית אך שמח" ולא יותר, וע"כ בא לרבות ליל יו"ט האחרון, אבל באמת מיעוט הוא.

שיחות רבי שמשון פינקוס זצ"ל "סוכות"

"והיית אך שמח" ריבוי שהוא מיעוט

אפשר לפרש באופן אחר: כל יום טוב נכנס עם צאת הכוכבים, וקודם כניסת החג יש מצוה להוסיף מחול על הקודש, ולקבל את החג עוד לפני כניסתו. אך ליל יו"ט אחרון של חג הסוכות א"א להוסיף בכניסתו, אדרבה צריך להוסיף על הקודש יציאת יום טוב הראשון, נמצא שאחר צאת הכוכבים עדיין אינו שמיני עצרת בהחלט, מפני קדושת יציאת חג הסוכות, ואם כן, אדם שאוכל שלמי שמחה באותה שעה לא יצא ידי חובת שמחת לילה ההוא. נמצא, שליל יו"ט האחרון של חג ממועט קצת שעה מועטת משמחה, וזהו והיית "אך" שמח, לשון מיעוט משמיני עצרת, ולרבות על חג הסוכות מיו"ט האחרון לשמחה.

ספר אוצרות התורה "סוכה" בשם ה"חתם סופר" (דרשות)

"החג" אחרי שמיני עצרת

שמיני חג עצרת הזה

הנה בכל החגים אנו מזכירים את המילה "חג" לפני שקוראים בשם החג "חג המצות זמן חרותנו", "חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו", "חג הסוכות זמן שמחתנו", רק בשמיני עצרת אנחנו אומרים "שמיני חג עצרת הזה". צריך להבין, במה נשתנה "שמיני עצרת" מכל החגים. יש לומר: בכל הרגלים, מאורע שארע הוא הגורם והסיבה לחג, אנו חוגגים את החג הפסח על שום יציאת מצרים, אנחנו חוגגים את חג הסוכות על שום

בעל ה"דברי יחזקאל" משינאווא זצ"ל, קודם ההושענות היה אומר בשם חותנו זקנו הדברים הבאים: אמרו חז"ל (סנהדרין צז:): "אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס", אין הכוונה כפשוטו שלא תישאר, חס ושלוש פרוטה בכיסם של בני האדם, אלא מקבלני הפירוש שיצא מפי אליהו, "שעד שתכלה פרוטה מן הכיס", כלומר, עד שתכלה הפרטיות מכיס הלב, שלא יהא אדם מבקש על שום דבר הנוגע לעצמו, רק על כבוד הבורא יתברך שמו, שיתגדל ויתקדש לעיני כל ישראל. ובפרט ביום הושענא רבה, אין לנו לבקש על שום דבר, אפילו על מחילת עוונות, רק "הושע נא למענך אלוקיני הושע נא".

ומתוך האור "סוכות"

הושענא רבה יום של מתנת חינם

בספר "ליקוטי יהודה" מובא בשם האדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" זצ"ל: הנה הרקיע השביעי נקרא "ערבות" (חגיגה יב:), וערבה אין בה טעם ואין בה ריח שכשעלה משה למרום, הראה לו הקב"ה אוצר מתנת חינם. זהו אפוא ענינו של יום הושענה רבה, היום השביעי, שהוא יום של מתנת חינם, משום כך הוא נקרא "יום הערבה", שאין בו לו טעם ולא ריח.

ומתוך האור "סוכות"

חבטת הערבה כשאינה מחוברת לד' מינים

אמר הרב יצחק שלמה אונגר זצ"ל: שמעתי בשם מרן ה"חתם סופר" זצ"ל טעם לחבטת הערבה, כי הנה חז"ל אמרו (ויק"ר ל, ב), טעם איגוד ארבעת המינים, כי לולב יש בו טעם, ואין בו ריח, כך הם ישראל יש מהם בעלי תורה שאין בהם מעשים טובים. האתרוג, יש בו טעם וריח, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ומעשים טובים. ההדס, יש בו ריח ואין בו טעם, כך ישראל יש בהם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה. הערבה, אין בה טעם ואין בה ריח, כך יש מהם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, ומה הקב"ה עושה להם, לאבדן אי אפשר, אלא אמר הקב"ה יוקשרו כולם אגודה אחת והן מכפרים אלו את אלו. הרי שאף כי ה"ערבה" המסמלת את אלו שאין בהם תורה ומעשים טובים, ואינם ראויים לקיום, מ"מ כאשר מתחברים עם שאר המינים זוכים להיות מושפעים מזיו התורה הקדושה, ואז גם בחינת "ערבה" יש לה חשיבות. אולם כל זה כאשר הערבה מאוגדת באגד חזק עם כל המינים,

בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים", וחג השבועות נִחַגְגַּם משום שניתנה בו התורה הקדושה, לאחר הכנה של "שבוע שבתות תמימות". לעומת זאת שמיני עצרת אינו נִחַגְגַּם משום מאורע שקרה. בשמיני עצרת הקב"ה עוצר אותנו אצלו ליום נוסף כי קשה עליו פרידתנו, בשבעת ימי הסוכות שימשו חול וקודש בערבוביאי, הקרבנו את שבעים פרים כנגד האומות העולם, וגם להם היה חלק בחג. ביום השמיני "עצרת תהיה לכם", לכם ולא להם. חג זה נועד רק להקב"ה ולישראל עמו, אנו נעצרים אצל הקב"ה לעוד יום, ושמחים שמחה גדולה ועצומה להיות בקירבתו יתברך, ולהנות מזיו שכינתו, מאחר שכך, נעשה אותו יום של שמיני עצרת לחג. על כן אנו אומרים "שמיני חג עצרת הזה"

ומתוק האור "סוכות" בשם הר' מאיר יחיאל מאוסטרובצה זצ"ל

שמחה תורה: רבי שמחה

כתב בספר "בן איש חי" (פ' וזאת הברכה): "מה שמרבים בשמחה לכבוד התורה היא מצוה גדולה", ובכל דבר יכוין האדם לשם שמים, ויזהר מלערב בתוך השמחה של תורה שחוק וקלות ראש ח"ו. וכתוב במדרש: "וודד מכרכר בכל עוז לפני ה'", מה הוא "בכל עוז"? בכל כוחו, מהו "מכרכר"? שהיה מכה ידיו זה על גבי זה וטופח ואומר "כירי רם כירי רם", ובפירוש "אור שבעת הימים" כתב, שהיה מכוון להגביר הימין על השמאל, וחסד על הגבורה, ורחמים על הדין. והיה מכוון למתק על ידי זה ה' גבורות הרמוזים בה' אצבעות הימין וחמש פעמים הם "כה", סימן לדבר "כה תברכו את בני ישראל". ומכאן סמך למנהג ישראל בשמחת תורה.

ספר "אוצרות התורה סוכות"

הקפות:

ריקוד עם ספר התורה ולא רק סביבו כל ימי הסוכות מסתובבים סביב ספר התורה, ובשמחה תורה מסתובבים עם התורה, למה? כך יש לפרש: בשבעת ימי החג הראשונים, עד הושענא רבה, עדיין לא נגמרה החתימה, וכל אחד ואחד בוש בלבו על המעשים שעשה כל השנה נגד מה שכתוב בספר תורה, לכן רק מסתובבים סביב ספר התורה ולא נוטלים אותו בידינו, אבל בהושענא רבה בטוחים ישראל שכבר נגמרה החתימה לטובה ונמחל להם על המעשים הלא טובים שעשו כל השנה, מה שהיה היה, ומכאן והלאה חשבון חדש הוא, וכל אחד ואחד מקבל על עצמו את עול תורה והמצוות מחדש מראשית השנה ומקרב את עצמו לתורה, וכיון שכן, יכולים שפיר ליטול את הספר התורה ביד ולרקוד עמו.

ומתוק האור "סוכות" בשם ספר "אבני זהב"

טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף

הקשו המפרשים: מדוע אמר דוד המלך "מאלפי זהב וכסף", היה צריך להקדים את הכסף לזהב ולומר, שהתורה טובה לי יותר מהכסף ואף יותר מהזהב? יש לומר: הנה, עשיר גדול שמשתכר בכל יום כמה אלפי

דינרי זהב, ואם יבוא אליו אדם ויציע לו לעשות עסקה שישתכר עמה מעה כסף, לא יתרצה לשמוע ממנו, כי מה שוה מעה כסף לפני סוחר גדול המשתכר אלפי דינרי זהב בכל יום. אך, דוד המלך אומר לפני הקב"ה, תורתך חשובה אצלי כל כך, דאף כי אשמע מאדם כמה חידושים פלאים בתורה ואח"כ יבוא מאן דהוא ויאמר לי איזה חידוש קטן, אטה אזני לשמוע ממנו ואשמח מאוד על החידוש, כיון שהוא תורת פיך, דכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן בסיני. וזה שאמר "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", אף שהכסף הבא אחרי הזהב אינו נחשב כלום, אצלי התורה חביבה כ"כ שאף חידוש קטן הבא אחר חידושים נפלאים ערכה עצום מאוד בעיני.

הלכה: ביום הושענא רבה יקרא פרשת וזאת הברכה, שנים מקרא ואחד תרגום, ואם שכח או נאנס יקראנה בליל שמיני עצרת או בבוקר לפני תפלת שחרית.
חזון עובדיה "סוכות" מאת הרב הגאון ר' עובדיה יוסף זצוק"ל

פתגם: לְמִדַּת בְּנִיךְ לְשִׁתּוֹק, לְדַבֵּר הוּא כְּבֵר יִלְמַד
כְּעֵצְמוּ ספר "שמחה"

חקירה:

אתרוג ספק מורכב ומהודר או כשר ודאי ואינו מורכב איזה יקדים לברך עליו. (עיין בספר חזון עובדיה "סוכות" דף רמד)

הגאון ר' עובדיה יוסף זצוק"ל

סיפור: קרובים מדרגה שניה

רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל אמר פעם באוזני מקורביו: מעולם לא נצחני אדם בדברים, כי אם בעל עגלה אחד, ומעשה שהיה כך היה: בשעת ההקפות בליל שמחת תורה, בעל עגלה אחד היה רוקד ומזמר בהתלהבות רבה, ושמחתו אינה יודעת גבול. בתום ההקפות נגשתי אל האיש, שהכרתיו כעם הארץ גמור, ואמרתי לו בבדיחות הדעת: מה פשר השמחה שקפצה עליך הזה? כלום רב חלקך בלימוד התורה כל ימות השנה, שאתה משמח עצמך בשמחת התורה? הביט בי העגלון בעיניי, תמהות וקרא בקול נמרץ: ואם אח שלי עושה שמחה, האם איני צריך לשמוח בשמחתו?

ומתוק האור "סוכות"

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דינה בת מרים, דניאל בן רחל, אלי חיים בן דינה, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים, רפאל יהודה בן מלכה, התינוק חיים אהרן ליב בן רבקה.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr

Retrouver le feuillet sur le site du kollel
www.kollel-aixlesbains.fr